

Miroslav Medal (1916–1942)

„Umírám jako voják, jako důstojník, ale přeci ně kulkou, jak se na vojáka patří.“
Dopis bratřím na rozloučenou, Berlín 17. 4. 1942

Miroslav Medal se narodil v Praze, již od mala byl rodinou veden k vlastenectví a k boji za demokracii. Bydlel v dnešní Bořivojově ulici čp. 689/86. Ačkoliv měl výtvarné nadání a přál si vzdělání v tomto oboru, na popud rodičů se věnoval vojenské dráze. Po absolvování Vojenské akademie v Hranicích na Moravě v roce 1938 získal hodnost poručíka dělostřelce a nastoupil službu u 7. dělostřeleckého pluku v Olomouci, kde se setkal a spřátelil se štábním kapitánem Václavem Morávkem. Po ustavení Protektorátu Čechy a Morava a zrušení prvorepublikové československé armády byl deaktivován a přidělen do Prahy jako magistrátní úředník. Zpočátku uvažoval o odchodu do zahraničí, nakonec však zůstal v protektorátu a zapojil se do domácího odboje, do vojenské ilegální odbojové organizace Obrana národa.

Společně s Felixem Mannem (zaměstnanec podniku Explosia Semtín u Pardubic) a Emilem Zöldnerem (automechanik z Vinohrad) zajišťoval převoz ilegálně vynášeného materiálu (výbušniny, dynamit, rozbušky) z továrny Explosia pro potřeby zpravodajsko-sabotážní skupiny Tři králové (J. Balabán, J. Mašín, J. Morávek). Za půl roku opatřili pro odboj stovky kilogramů trřaskavin a 22 beden rozbusek. Bratr Oldřich tehdy pracoval jako moňch v ČKD Libeň. Zajišťoval Miroslavovi schůzky s ostatními odbojáři a poskytoval mu informace o pancéřových vozech z ČKD Libeň.

Miroslav i jeho mladší bratr Oldřich bydleli s rodiči na Žižkově, v činžovním domě v Riegrově ulici 37 (dnes Bořivojova), právě na tuto adresu si šéft. V. Morávek nechával občas posílat některé své osobní věci, případně zde přespával. Společně tu také zpracovávali různá hlášení a zprávy. Rodina dodnes uchovává psací stroj, na kterém byly psány a na kterém byl sepsán i dopis prezidentu Benešovi, který obsahoval mj. toto: „Českoslovenští důstojníci věrní své přísaze republice, nastupují k boji proti okupantům.“ Byl Medalových služil i jako učitelé pro jiné důstojníky v ilegaltě.

Poručík Miroslav Medal byl zatčen v Praze v květnu 1940. Stejný osud potkal i jeho spolupracovníky. Po brutálních výsleších vedených obávaným gestapákem Oskarem Fleischerem nikoho neprozradil a nezradil ani ostatní kamarády z odboje. Po téměř dvouletém věznění v různých nacistických káznicích byl 7. listopadu 1941 odsouzen Lidovým soudním dvorem k trestu smrti za přípravu vlezdrady, napomáhání nepříteli a za napomáhání k uchování skladu zbraní. Zavražděn byl stětím gilotinou 17. dubna 1942 v Berlíně-Plötzensee. Po skončení 2. světové války povýšen do hodnosti štábního kapitána in memoriam.

Bratr Oldřich se slovy svého bratra zachoval opravdu jako řádný Čech. V květnových dnech roku 1945 je účastnil Prážského povstání jako dobrovolník a řidič tanku jednotky nadporučíka Václava Neubauera. Za své zásluhy a za aktivní účast v bojích u budovy rozhlasu byl Oldřich Medal po druhé světové válce vyznamenán Čs. medailí za chrabrost před nepřitelem.

„Nikdo Ti neřekl jinak než Slávku. Byl jsi energický, cílevědomý, inteligentní mladý člověk. Vlastenec. Umělecká duše. Svůj smysl pro humor jsi často vkládal do svých kreseb. Psal jsi básně. Chodil jsi rád do kina, s rodiči a kamarády do Riegrových sadů. Miloval jsi svoje povolání, svůj mladý život, který sis užíval plnými doušky. Chtěl jsi dosáhnout mnohého, bojovat za správnou věc, což se Ti nakonec stalo osudné.“

Když Slávek umíral, bylo mu teprve 25 let, měl celý život před sebou. Během své poslední noci seděl v rozsvícené cele. Napsal několik dopisů. Loučil se s milovanými rodiči, Antonínem a Marií, bratrem Oldřichem, kamarády, Prahou... vlastní, kterou tolik miloval a za kterou rovněž položil svůj život. I s tou se musel rozloučit naposledy. Slávku, stále na Tebe vzpomínáme a nosíme Tě v našich srdcích. Ctíme hodnoty a principy, za které jsi před 83 lety obětoval svůj život, a zůstáváme věrní Tvému odkazu.“

Anna Medalová, prarčet Miroslava Medala a vnučka Oldřicha

Por. Miroslav Medal (rodinný archiv)

Oznámení o popravě (Fotomíná Plötzensee, databáze obětí)

Miroslav Medal se svým koněm Chytrákem. (rodinný archiv)

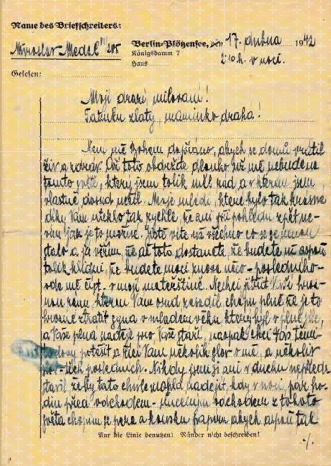
Miroslav spolu s rodiči roku 1938. (rodinný archiv)

Miroslav spolu s bratrem Oldřichem. (rodinný archiv)

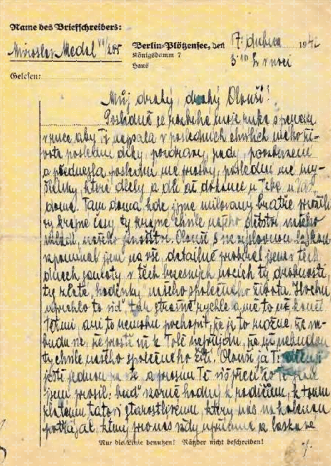

Výpis z občanského rejstříku Miroslava Medala (rodinný archiv)

Úryvek z dopisu rodičům na rozloučenou
... čtvrtě 16. IV., když jsem se dozvěděl večer, že je konec s mým mladým životem. Pan Farol, velmi hodný člověk byl u mne, vyprávěl jsem se... Nyní mám na papíru před sebou šest stránek, to znamená 6 hodin ještě, ano byly, ale z těch stránek už nyní jsou skrtnuty 2, zbývají ještě 3 a hod. Můj Bože, proč? Co ten čas udělá? Ano, nikdo ho nezastaví, nikdo, a za 3/4 hod. už nebudu. [...] A prosím Vás, vzpomínejte na mě dobře, táto můj zlatý, maminko moje dráhá!

V Berlíně 17. 4. 1942, v noci před popravou. (rodinný archiv)

Úryvek z dopisu bratřím na rozloučenou
„Ty řádně, buď dobrým občanem, buď dobrým Čachem! Vzpomeň si na mě, na Slávku, že jsem jedinou měl bratra, který Tě skutečně miloval tou nejšťastnější láskou bratrskou! Já Ti přeji Olouš! krásný život dál na této zemi krásné, kde nyní začíná jaro. [...] Mé slůvko věra 16. IV. posíládlo v cele svými papíry naposledy. Tak jsem se do něho díval, tak jsem ho naposled vychutnával, tak, tak rád jsem přeci v jeho papírech sedával... ach Bože, pro mě už nevidíte...“

V Berlíně 17. 4. 1942, v noci před popravou. (rodinný archiv)

Z rodinného alba Ppor. Miroslav Medal. (rodinný archiv)

Íška – snoubenka M. Medala. (rodinný archiv)

Josef Laštovička (1912–1943)

„Drahý otče, celý můj život je provázen odkazem na Tvoji osobu a Tvůj hrdinský boj proti německým okupantům...“
Zdeněk Laštovička, syn

Josef Laštovička se narodil v Německém Brodě (dnes Havlíčkův), kde prožil dětství i dospívání. Dne 1. října 1934 nastoupil na vojenskou službu k cyklistické rotě instruktérního praporu v Milovicích, kde se mu dostalo i výcviku operátora radiotelegrafické stanice. Službu ukončil s hodností desátníka 16. září 1936.

Po návratu podal žádost o přijetí k státní policii. Způsobil to i trvalý obdiv k strýci Františku Laštovičovi, který byl v Německém Brodě okresním policejním radou a po roce 1918 i vedoucím Hradní stráže prvního českého prezidenta. Nástupní školu uniformovaného policejního strážního sboru v Praze úspěšně absolvoval roku 1937. Na sklonku 30. let přestoupil k neuniformované strážní bezpečnosti (dnes bychom ji mohli označit jako kriminální policii).

Po okupaci Československa v březnu 1939 začala rychle fungovat německá okupační správa, jejíž obávanou součástí byla i tajná státní policie (Gestapo), ta si zejména v počátcích vyžádala součinnost s příslušníky české policie, kteří vykonávali tlumočnické a pomocné kancelářské práce. Mnozí z nich sice navenek spolupracovali s nacisty, zároveň však aktivně pomáhali odboji. K této skupině patřil i kriminální asistent Josef Laštovička.

Z prokázaných poválečných svědectví je zřejmé, že Laštovička tlumočil výslechy a snažil se vše zapisovat ve prospěch vyslychaných. Od nástupu na Gestapo se také rozhodl pro odbojovou činnost, což je z hlediska ilegálního boje přímo v nejvyšším a nejtvrdějším nacistickém úřadě v naší okupované zemi i počátek představitelného. Protože měl možnost hovořit s vězňami, informoval je o tom, co již Gestapo má zjištěno, a tak zabraňoval prozrazování dalších bojovníků, kteří mohli pokračovat ve své ilegální činnosti. Jakmile se dozvěděl, že německá tajná policie připravuje zatčení některých z našich, běžel ihned k telefonní budce před Pětschkův palác a anonymně je zpravitel o připravované akci, čímž zachránil nejen jednotlivce, ale často i celé organizace.

Na Žižkově pobýval nejprve v podnájmu v Orebtské 4, ale krátce před svatbou v listopadu 1939 již bydlel na Sladkovského náměstí čp. 302/5. Pozoruhodné bylo datum svatby 11. listopadu 1939 v 11 hodin (11. 11. v 11), která se konala na žižkovské radnici. Možná byl tento den zvolen i jako připomínka konce 1. světové války a kapitulace císařského Německa. V červnu následujícího roku se manželům Laštovičovým narodil syn Zdeněk.

Josef Laštovička hovořil perfektně německy, byl zdatný střelec a rychlý a precizní zapisovatel. Navíc svým celkovým vystupováním získal důvěru mnoha úředníků Gestapa. V letech 1941 až 1943 působil v protikomunistickém referátu gestapa IV. A-1. Tohoto postavení následně využil v odbojové činnosti. Umožňoval domluvu mezi zatčenými, ničil důkazy, předával zprávy, varoval odbojové pracovníky před hrozícími zásahy Gestapa. Udržoval zpravodajské styky s policejní odbojovou organizací Blaník i dalšími odbojovými skupinami. S pomocí vlastní vysíláčky také navázal radiový kontakt s Londýnem, varovné depesé pravděpodobně vysílal buď přímo z pudy domu na Sladkovského náměstí, nebo z některého z okolních domů.

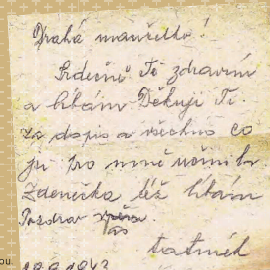
V létě roku 1943 varoval komunisty v situaci, kdy se Gestapo dostalo na stopu III. ilegálního ústředního výboru KSČ. Zrádce, před nímž se pokusil odbojář varovat, zachytil Laštovičkův dopis a předal jej Gestapu. Porovnáním písma a dalších informací se podařilo Gestapu identifikovat Josefa Laštovičku. Dne 26. srpna 1943 byl po odchodu ostatních zaměstnanců za přítomnosti vedení pražského Gestapa zatčen. Následoval měsíc krutých výslechů, bití a mučení v Pětschkově paláci, v cele věznic na Pankráči i jinde. Vínou v prokázaných případech vzal na sebe a nic podstatného na nikoho neprozradil. Nakonec šéf pražského Gestapa Dr. Gerke nařídil *Sonderbehandlung* – zvláštní zacházení, fyzickou likvidaci bez soudu. Dne 29. září 1943 vstoupili na celu č. 1 vězeňského oddělení Gestapa na Pankráči dva gestapáci v civilu, odvedli jej do skladistě, kde byl oběšen. Po válce byl povýšen do hodnosti obvodní inspektor v memoriam a byl mu udělen čs. válečný kříž 1939 in memoriam.

„Drahý otče, celý můj život je provázen odkazem na Tvoji osobu a Tvůj hrdinský boj proti německým okupantům v tom nejnebezpečnějším místě, které v naší porobené vlasti tehdy bylo – jako policejní tlumočnický v Pětschkově paláci na pražském Gestapu. Když se jím podařilo, prostřednictvím českého zrádce, Tvůj odboj po 4 letech odhalit, následovala v září 1943 krutá poprava na Pankráči v Tvých 31 letech. Zlikvidování jsme měli být i my – Tvoje manželka (moje maminka) a já. Kvůli jejímu vysokému stupni těhotenství byla naše likvidace dočasně odložena, a tak Tvůj druhý syn spatřil světlo světa až 3 měsíce po Tvé smrti. Díky mému dědovi, otci mé maminky, jsme ale byli utajeně převezeni ze Žižkova do Pošumaví a tam se nám podařilo přežít až do konce 2. světové války. A tak, po návratu do osvobozené Prahy, jsme v Tvé žižkovské rodině byli zase jen tři. Ale uplynulo neuvěřitelných 80 let a dnes máš už 25 přímých potomků. Všichni jsme na Tebe hrdí, protože podle nás jsi nejen národní, ale i náš hluboce uctívaný a milovaný rodinný hrdina. Se stálým obdivem, ale i s trvalou lítostí pětáosmdesátiletý syn Zdeněk Laštovička.“

Laštovička byl nebezpečný i po smrti, a to tím, že sestavil seznam všech gestapáků a jejich agentů, jejich pravá i falešná jména, jejich původní i padělané dokumenty i všechna jejich osobní data, aby se nikdo z nich nemohl po skončení války okryt, aby každý byl vytažen na pravdivé světlo. Protože ale do seznamu zapsal i zrádce a konfidenty z řad komunistů, stal se totalitnímu režimu nepohodlným, a to i jmenem uvedených na bronzové desce padlých policistů v 2. světové válce na domě na Národní třídě č. 13. Proto byla v 50. letech deska demontována a její návrat se uskutečnil až po roce 1989. Dnes je umístěna na čestném místě v Muzeu policie ČR. Laštovičkův seznam však dodnes nalezen nebyl.

Josef Laštovička (rodinný archiv)

Dopis na rozloučenou (rodinný archiv)

Čs. válečný kříž 1939 udělený Josefu Laštovičovi (rodinný archiv)

Vzpomínka na rok 1942, kde v uvedeném domě v otevřeném okně (u šipky) je Josef Laštovička se svým synem Zdeněkem. (rodinný archiv)

Svatební fotografie novomanželů Laštovičkových. (rodinný archiv)

Josef Laštovička s manželkou a synem. (rodinný archiv)

Pěsa a Zdeněk Laštovičovi ve vlasteneckých polovarech roku 1945 a poté v roce 2013. (rodinný archiv)

Praha

NEZAPOMÍNÁME!
1939 až 1945
Praha 3 v druhé světové válce

